

На гости на Вера Бунева-Николова и Борис Николов

За българите, които живеят в Детройт от много години, имената на Вера Бунева-Николова и Борис Николов са познати, но за мен - емигрант от 10 г. - това бе среща с непознати, предизвикана от любопитство и историческа любознателност. Заредена с желанието да науча повече за тези достолепни българи, на 20 март пристигнах пред тяхната къща в Garden City и останах с приятно впечатление, когато на вратата се появи самата Вера Бунева: 92 годишна усмихната дама, зарадвана, че посреща гостенка-българка. Не бих и дала повече от 75 г. От дума на дума времето минаваше бързо, а домакините ми показваха снимка след снимка на семейството и на хората в църквата. На срещата дойде и синът ѝ Никола.

Вера Бунева-Николова е съпруга на покойния свещеник Георги Николов, с когото дошли в Детройт през далечната 1936 г. Борис Николов е третият поред син в семейството. Преди него са близнаците Климент и Никола, а най-малка е сестрата Мария-Ана.

Вера е родена в Тетово, в семейството на Ана и Никола Буневи. Баща ѝ е бил кмет на Тетово и семейството живяло богато, в къща на три етажа. Вера има три сестри – Мара, Надежда и Елена, и двама братя – Борис и Лазар. Вера се запознава със съпруга си Георги в София. Тя е изпратена в България от семейството си с намерението да се запише да учи. По това време брат ѝ Борис служи в българската войска, но поради членството си във ВМРО бива изпратен в затвор. За Вера, едва 18 годишна, се грижат семейни приятели, които я запознават с Георги. По това време той получава писмо - покана да стане свещеник в Детройт. Георги Николов е завършил духовно училище, но е работил като журналист. Само след няколко седмици, Вера и Георги сключват брак и пристигат заедно в Съединените Американски Щати по Коледа на 1935г. с кораба Majestic. Баба Вера сподели, че никога няма да забрави първото си впечатление от Статуята на Свободата. Отец Георги Николов отслужва литургия в църквата в Детройт през януари 1936 г. Близо 10 години това е единственият български свещеник в САЩ. Отец Николов е активен член на Македонската Патриотична Организация (МПО) в Детройт, пише статии за вестника "Македонска трибуна" и говори в радио-предавания на "Гласът на Америка". Българската християнска енория е основана през 1927 г. от около 25 семейства, а църквата „Свети Троица“ е построена през 1929 г. (малка сграда на 25-та улица, близо до Michigan Ave).

През 1934 г. името е променено на „Свети Климент Охридски“. Поради кризата през 30-те години, църквата е пред банкрут. През 1935 г., положението се подобрява, а с идването на свещеник Николов броят на хората в църквата се увеличава и заемът е изцяло изплатен през следващата година. Броят на членуващите в църквата надминава 400 семейства.

Вера Николова е неотлъчно до съпруга си в тези трудни години. Тя е диригент на църковния хор. В началото семейството е живяло в много малка стая до църквата, където тя се е грижила за близнаците-момчета, родени през 1937 г. Към църквата се създава и училище с първи учител самият свещеник. По-късно учители са Александър Димитров и Атанас Илиев. От своя страна, младата попадия учи жените от енорията как да бродират. Някои се оплаквали, че е трудно, но тя им отговаряла, че и за нея е било трудно, но се е научила. На снимката се виждат носите, ръчно изработени от жените под ръководството на Вера Николова. Представяли са много пиеси, като сред най-популярните е била „Македонска кървава сватба“. Поп Николов написва пиеса за Мара Бунева, като главната роля се играе от сестра ѝ Вера. Мара Бунева е българка, член на Македонската Революционна Организация и е известна с това, че през 1928 г. убива сръбския следовател Велимир Прелич. По това време е имало движение

срещу насилствената политиката на Сърбия да асимилира българите в Македония. По заповед на Прелич са били арестувани и изтезавани студенти с българско самосъзнание. Мара (тогава 26 годишна) причаква Прелич на каменния мост над река Вардар в центъра на Скопие, застрелва го и след това се самоубива. За тази смела постъпка е знаела само сестра ѝ Надка, която умира скоро след случилото се. Днес в Скопие има паметна плоча на Мара Бунева.

През 1944 г. семейството на свещеника се премества в нова къща, закупена от Тед Тодоров, богат българин от Детройт, собственик на фирма за таксите. Християнските семейства се увеличават и скоро църквата се оказва тясна. През 1947 г. към църквата се построява голяма зала за събирания.

От даренията, през 60-те години е закупена земя за построяване на нова църква. Това е сегашната църква в Dearborn „Свети Климент Охридски“ (на Altar Rd), която е завършена през 1966 г. Там започва да служи отец Памуков.

През 1970 г. е построена църквата „Свети Павел“ (St. Paul Macedonian Bulgarian Orthodox Cathedral) в Dearborn Heights и отец Николов работи там до пенсионирането си през 1991 г. Иконите са нарисувани от синът му Борис Николов. Отец Николов умира през 1997 г. на 90 години. Неговите архиви се пазят в Bentley Historical Library към University of Michigan.

В края на срещатата ни, Вера Бунева с гордост ми показва медал, получен от Президента на България по случай 100 годишнината от Илинденско-Преображенското въстание.

Още много може да се научи от баба Дия, както я наричат пра-внуците, което идва от „попадия“. Ако искате да се срещнете с тях или да им зададете въпроси, пишете ни на info@BulgariansinDetroit.com.

Даниела Начева, Sterling Heights